

Práva pacientů

Adaptovaná varianta odpovídající specifickým nárokům jednotlivých skupin osob se zdravotním postižením

Spolufinancováno Jihočeským krajem v rámci Krajského plánu vyrovnávání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením 2013 - 2016

Jihočeský kraj

TILOHÝ SVĚT

Slovo úvodem

Níže je uveden stručný popis patientských práv dle zákona č. 372/2011 Sb. (zákon o zdravotních službách) v návaznosti na další právní předpisy.

Zákon o zdravotních službách je obecným předpisem, ve kterém jsou patientská práva uvedena v základním minimu s tím, že speciální předpisy mohou konkrétní práva upravovat odlišně. S přijetím nového občanského zákoníku dochází k tomu, že některá práva v něm upravená nejsou shodná s ustanoveními v zákoně o zdravotních službách. Zatím převládá názor, že většinou přednost mají ustanovení v zákoně o zdravotních službách, je však otázkou, zda případná novelizace či soudní praxe daný názor v budoucnu nezmění. Vzhledem k uvedenému je pro níže uvedený výklad patientských práv čerpáno zejm. ze zákona o zdravotních službách. Předmětná ustanovení ve většině korespondují i s různými etickými kodexy, které však nejsou všeobecnými závaznými právními předpisy.

V zákoně o zdravotních službách jsou patientská práva nastavena tak, že pacient je vnímán jako rovnocenný partner, kterému má poskytovatel zdravotních služeb z důvodu medicínských znalostí odborně pomoci a srozumitelně a dostatečně skutečnosti související se zdravotním stavem vysvětlit.

Jelikož je tento materiál připraven také pro pacienty se sluchovým postižením, je verze připravená pro tlumočení ve zjednodušené verzi, jelikož určité speciální výrazy jsou těžko přeložitelné do znakového jazyka. Rovněž nejsou uváděny všechny výčty ze zákona z důvodu zdlouhavosti a nepřehlednosti a jsou uvedeny pouze jako příklad ty nejzákladnější a v praxi se nejčastěji objevující. Tyto speciální výrazy však mají důležitý právní význam, popř. další výčty mohou být pro pacienta v určité situaci rovněž aktuální, i když ne tak časté. Níže jsou proto titulky (červený text**), aby nedocházelo jednak k chybnému výkladu patientských práv a jednak, aby pacient měl k dispozici komplexní znění té které části.**

**JUDr. Věra Čížková
Oddělení zdravotnictví
Odbor sociálních věcí a zdravotnictví
Krajský úřad Jihočeského kraje**

Milí přátelé, mám velikou radost, že se podařilo zrealizovat historicky první překlad patientských práv do českého znakového jazyka v České republice právě v mém rodném kraji. Potřeba překladu byla velká – s praktickými zkušenostmi při online tlumočení v jihočeských nemocnicích bylo naprosto jasné, že bez informací o právech pacientů dochází právě k základnímu porušení práv neslyšících pacientů. Děkujeme JUDr. Věře Čížkové za odbornou supervizi textu a věřím, že text využijí hojně také osoby se zrakovým postižením. Vhodný formát ke stažení naleznete spolu s překladem do českého znakového jazyka zde, na webových stránkách Jihočeského kraje. Video pro vás připravil tým Tichých zpráv; děkujeme všem, kteří se na překladu podíleli.

**Mgr. Gabriela Kocmichová
Manažerka pobočky
pro Jihočeský kraj
Tichý svět**

1 Pacient se sluchovým postižením

Jste pacient, který má smyslové postižení nebo těžké komunikační problémy, které jsou způsobené zdravotními důvody? Máte právo se při komunikaci, která souvisí s poskytováním zdravotních služeb dorozumívat způsobem, který je pro Vás srozumitelný a pomocí dorozumívacích prostředků, které si zvolíte včetně tlumočení.

§ 30 odst.1: „Pacient se smyslovým postižením nebo s těžkými komunikačními problémy zapříčiněnými zdravotními důvody má při komunikaci související s poskytováním zdravotních služeb právo dorozumívat se způsobem pro něj srozumitelným a dorozumívacími prostředky, které si zvolí, včetně způsobů založených na tlumočení druhou osobou. V případě osob ve výkonu vazby, trestu odnětí svobody nebo zabezpečovací detence ustanoví tlumočnicka Vězeňská služba České republiky.“

2 Pacient se zrakovým postižením

Blind friendly webové stránky zdravotnického zařízení obsahují dostatečné množství informací včetně dostupnosti a náročnosti cesty do zdravotnického zařízení a možnosti přístupu vodícího psa. Ideální je popis cesty od instruktora prostorové orientace. Pokud nemá zdravotnické zařízení tyflografický plánec areálu s popisem v Braillově písmu, musí umožnit přístup doprovodu v areálu.

Ideálním zajištěním bezbariérovosti jsou zvukové orientační majáky na vchodových dveřích budov se slovní a zvukovou informací), vyznačení vodících linií, označení v Braillově písmu, zabezpečení nebezpečných míst (signální a varovné pásy, vstup vodících psů, vizuálně kontrastní pole a pruhy na zdech, rámy dveří, okolí klik; ozvučení tlačítek výtahu).

Máte právo používat kompenzační pomůcky. Podle Vyhlášky č. 182/1991 je také vodící pes kompenzační pomůckou. Jeho přístup do určitých částí zdravotnického zařízení však může být v rozporu s hygienickými nařízeními a také v rozporu s vnitřním řádem (zejména práva ostatních pacientů). Proto je nutné se vždy o přístupu vodícího psa předem informovat.

Máte právo na individuální přístup a zvýšenou komunikaci s proškoleným personálem zdravotnického zařízení v oblasti komunikace s osobami se zrakovým postižením, který respektuje vaše potřeby při telefonování (zaznamenávání si termínu do počítače, diktafonu nebo paměti).

Máte právo na představení osob v ordinaci a popis prostoru (včetně ohmatání malých předmětů). Žádejte popsání průběhu vyšetření nebo zákroku, dotaz na vaši připravenost na zahájení a ukončení zdravotnického výkonu.

Zdravotnický personál vám musí podat informace o receptu a lécích a dalších informacích v tištěných materiálech.

Zákon č. 378/2007 Sb. Zákon o lécivech vám zajišťuje označení každého léčivého přípravku v Braillovo písmu a dostupnost příbalových letáků ve vhodném formátu. Navigační centrum SONS má přístup ke všem lékům prodejným v České republice a webové stránky Státního ústavu pro kontrolu léciv obsahují databáze všech léčivých přípravků a potravin pro zvláštní lékařské účely, které jsou také přístupné.

§ 37

(3) Každý léčivý přípravek musí být vybaven příbalovou informací s výjimkou případů, kdy jsou veškeré údaje příbalové informace uvedeny přímo na obalu léčivého přípravku způsobem

stanoveným prováděcím právním předpisem. Držitel rozhodnutí o registraci humánního léčivého přípravku je povinen zajistit, aby údaje příbalové informace humánního léčivého přípravku byly na žádost nevidomých nebo slabozrakých nebo jejich organizace zpřístupněny ve formátu pro nevidomé a slabozraké.

Při pobytu v zařízení máte právo na zpřístupnění vstupních informací a seznámení s prostorem. Požadujte seznámení s prostorem a doprovod na vyšetření. Nebojte se zeptat na popis stravy, podávaných léků a využijte svůj zásobník na léky.

Přístupnost informací na webových stránkách Jihočeského kraje je zajištěna Vyhláškou č. 64/2008 (vyhláškou o přístupnosti webových stránek pro osoby se zdravotním postižením). Krajský úřad je orgán veřejné správy, který vydává oprávnění k poskytování zdravotních služeb a je možné na odboru školství a zdravotnictví - oddělení zdravotnictví - řešit stížnost.

3 Vaše práva a povinnosti

Vaše práva

1. Zdravotní služby musí být na odborné úrovni odpovídající současnému vývoji medicíny, ale zároveň i možnostem daného zdravotnického zařízení.

§ 28 odst.2: „Pacient má právo na poskytování zdravotních služeb na náležitě odborné úrovni.“

2. Prostředí, ve kterém se poskytují zdravotní služby, má pacienta co nejméně omezovat a současně vhodnost prostředí nesmí být na úkor kvality a bezpečí poskytovaných zdravotních služeb.

§ 28 odst.3 písm.k): „Pacient má při poskytování zdravotních služeb dále právo na poskytování zdravotních služeb v co nejméně omezujícím prostředí při zajištění kvality a bezpečí poskytovaných zdravotních služeb.“

3. Pacient má právo na úctu, důstojné zacházení, ohleduplnost a respektování soukromí s ohledem na charakter poskytovaných zdravotních služeb.

§ 28 odst.3 písm.a): „Pacient má právo při poskytování zdravotních služeb na úctu, důstojné zacházení, ohleduplnost, respektování soukromí při poskytování zdravotních služeb v souladu s charakterem poskytovaných zdravotních služeb.“

4. *Další práva, která jako pacient máte, jsou níže podrobněji popsána v kapitole „Různé situace a postupy ze zákona“*

Vaše povinnosti

1. Jste povinen dodržovat odsouhlasený léčebný postup.

§ 41 odst.1 písm.a): „Pacient je při poskytování zdravotních služeb povinen dodržovat navržený individuální léčebný postup, pokud s poskytováním zdravotních služeb vyslovil souhlas.“

2. Musíte dodržovat vnitřní řád zdravotnického zařízení.

§ 41 odst.1 písm.b): „Pacient je při poskytování zdravotních služeb povinen řídit se vnitřním řádem.“

3. Jste povinen zaplatit cenu nehrazených nebo částečně hrazených léků a pomůcek, popř. poskytování zdravotní péče.

§ 41 odst.1 písm.c): „Pacient je při poskytování zdravotních služeb povinen uhradit poskytovateli cenu poskytnutí zdravotních služeb nehrazených nebo částečně hrazených z veřejného zdravotního pojištění nebo jiných zdrojů, které mu byly poskytnuty s jeho souhlasem.“

4. Musíte podávat pravdivé informace o Vašem zdravotním stavu a všech skutečnostech podstatných pro poskytování zdravotních služeb.

§ 41 odst.1 písm.d): „Pacient je při poskytování zdravotních služeb povinen pravdivě informovat ošetřujícího pracovníka o dosavadním vývoji zdravotního stavu, včetně informací o infekčních nemocech, o zdravotních službách poskytovaných jinými poskytovateli, o užívání léčivých přípravků, včetně užívání návykových látek a dalších skutečnostech podstatných pro poskytování služeb.“

5. Je zakázáno během hospitalizace užívat alkohol nebo jiné návykové látky.

§ 41 odst.1 písm.e): „Pacient je při poskytování zdravotních služeb povinen nepožívat během hospitalizace alkohol nebo jiné návykové látky a podrobit se na základě rozhodnutí ošetřujícího lékaře v odůvodněných případech vyšetřením za účelem prokázání, zda je nebo není pod vlivem alkoholu nebo jiných návykových látek.“

4 Nespokojenost s naplňováním práv pacienta

S naplňováním práv pacientů Vám pomůže Kancelář Ombudsmana pro zdraví, www.ombudsmanprozdravi.cz, Národní 9, 110 00 Praha 1.

Podání stížnosti

Pokud nesouhlasíte s odborným nebo etickým přístupem lékaře nebo zdravotnického personálu, můžete si stěžovat Vy, zákonný zástupce, opatrovník, osoba blízká, osoba zmocněná pacientem, u poskytovatele zdravotních služeb. Je-li poskytovatelem fyzická osoba podnikající, tak bez ohledu, zda má či nemá zaměstnance, tak si stěžujete tomuto podnikateli. Je-li poskytovatelem právnická osoba, tak si stěžujete statutárnímu orgánu (např. řediteli, popř. v nemocnicích osobě přijímající stížnosti). Poskytovatel zdravotních služeb je povinen stížnost vyřídit do 30 dnů, lhůtu může odůvodněně prodloužit o dalších 30 dnů, o čemž Vás musí informovat.

§ 93 odst.1: „Proti postupu poskytovatele při poskytování zdravotních služeb nebo proti činnostem souvisejícím se zdravotními službami může podat stížnost pacient, zákonný zástupce pacienta nebo opatrovník, osoba blízká v případě, že pacient tak nemůže učinit s ohledem na svůj zdravotní stav nebo pokud zemřel, nebo osoba zmocněná pacientem. Stížnost se podává poskytovateli, proti kterému směřuje; tím není dotčena možnost podat stížnost podle jiných právních předpisů. Podání stížnosti nesmí být osobě, která ji podala, nebo pacientovi, jehož se stížnost týká, na újmu.“

§ 93 odst.3 písm.a) a b): „Poskytovatel je povinen a) navrhnout stěžovateli ústní projednání stížnosti, pokud je to s ohledem na charakter stížnosti vhodné, b) vyřídit stížnost do 30 dnů ode

dne jejího obdržení; tuto lhůtu může odůvodněně prodloužit o dalších 30 dnů; jde-li o stížnost, k jejímuž vyřízení je nepřislušný, je povinen ji do 5 dnů ode dne jejího obdržení prokazatelně postoupit věcně příslušnému subjektu; o prodloužení lhůty a postoupení stížnosti je povinen informovat stěžovatele.“

Nesouhlas s vyřízením stížnosti

Pokud s vyřízením stížnosti nesouhlasíte, můžete pak podat stížnost krajskému úřadu, který poskytovateli vydal oprávnění k poskytování zdravotních služeb, pokud jde o zdravotnická zařízení zřízená Ministerstvem obrany, Ministerstvem spravedlnosti nebo Ministerstvem vnitra, tak k těmto ministerstvům.

§ 93 odst.2: „Pokud osoba, která podala poskytovateli stížnost, s jejím vyřízením nesouhlasí, může podat stížnost příslušnému správnímu orgánu, který tomuto poskytovateli udělil oprávnění k poskytování zdravotních služeb. Zároveň uvede důvody nesouhlasu s vyřízením stížnosti poskytovatelem.“

Dále je možné nezávisle na shora uvedené podat stížnost na Českou lékařskou komoru, jedná-li se o etické pochybení, Českou stomatologickou komoru, Českou lékařskou komoru, případně na příslušnou zdravotní pojišťovnu, soud, ombudsmana, Ministerstvo zdravotnictví apod.

S podáním stížnosti Vám také pomůže ombudsman pro zdraví nebo další pomocné organizace (NRZP, Život 90 apod.) nebo advokát, který se zabývá zdravotnickým právem.

Pokud budete žádat náhradu škody, je možné podat žalobu na soud; pokud jde o podezření z trestného činu, je možné podat na policii nebo státní zastupitelství trestní oznámení.

5 Různé situace a postupy ze zákona

Zdravotní služby

Všichni, kdo poskytují zdravotní služby, musí být zaregistrováni v Národním registru poskytovatelů zdravotních služeb, který je veřejný na stránkách Ministerstva zdravotnictví ČR.

§ 74: „ Národní registr poskytovatelů obsahuje strukturované údaje o poskytovatelích, Obsah Národního registru poskytovatelů je veřejně přístupný na internetových stránkách ministerstva, s výjimkou údajů o adrese místa trvalého nebo hlášeného pobytu fyzické osoby a odborného zástupce a jejich data narození.....“

Máte právo svobodně si zvolit poskytovatele a zdravotnické zařízení. Možnost volby se nevztahuje např. na zdravotnickou záchrannou službu a zdravotnické zařízení kam ho převáží, na tzv. „závodního lékaře“ a další případy uvedené v § 29 zákona o zdravotních službách.

§ 28 odst.3 písm.b): „Pacient má při poskytování zdravotních služeb dále právo zvolit si poskytovatele oprávněného k poskytnutí zdravotních služeb, které odpovídají zdravotním potřebám pacienta, a zdravotnické zařízení, pokud tento zákon nebo jiné právní předpisy nestanoví jinak.“

§ 29: „ (1) Volba poskytovatele a zdravotnického zařízení v případě nezletilých pacientů

a) umístěných do dětských domovů pro děti do 3 let věku, do školských zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy, do zřízení sociálních služeb poskytujících pobytové služby, byla-li soudem nařízena ústavní nebo uložena ochranná výchova, nebo dětí svěřených do péče zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc na základě rozhodnutí soudu náleží statutárnímu orgánu tohoto zařízení,

b) svěřených do pěstounské péče nebo do výchovy jiných osob náleží pěstounovi nebo jiné osobě, do jejíž péče byl pacient na základě rozhodnutí soudu nebo jiného orgánu svěřen.

(2) Možnost volby poskytovatele a zdravotnického zařízení se nevztahuje na

a) zdravotnickou záchrannou službu a poskytovatele, ke kterému poskytovatel zdravotnické záchranné služby pacienta převází,

b) pracovnělékařské služby,

c) nařízenou izolaci, karanténu nebo ochranné léčení,

d) osoby umístěné v policejních celách zřízených u útvarů Policie České republiky; tyto osoby si mohou na vlastní náklady přizvat k poskytnutí zdravotních služeb zvoleného zdravotnického pracovníka,

e) osoby ve výkonu vazby, trestu odnětí svobody, zabezpečovací detence, v zařízení pro zajištění cizinců nebo v přijímacím středisku,

f) osoby, jejichž zdravotní stav je posuzován pro účely poskytování služeb v oblasti zaměstnanosti a pro účely sociálního zabezpečení,

g) vojáky v činné službě za podmínek stanovených zákonem o vojácích z povolání,

h) případy, kdy jiný právní předpis stanoví posuzujícího poskytovatele nebo jde-li o určení poskytovatele osobou k tomu oprávněnou na základě jiného právního předpisu.“

Registrační lístek vyplňujete pouze u praktického lékaře, zubního lékaře a gynekologa, což jsou dle zákona registrující poskytovatelé. Má-li poskytovatel více lékařů, jste zaregistrováni ke konkrétnímu lékaři.

§ 3 odst.5: „Registrujícím poskytovatelem se rozumí ambulantní péče v oboru všeobecné praktické lékařství, v oboru praktické lékařství pro děti a dorost, v oboru zubní lékařství nebo v oboru gynekologie a porodnictví, který přijal pacienta do péče za účelem poskytnutí primární ambulantní péče; registrující poskytovatel je povinen při přijetí pacienta do péče vyplnit registrační list, který pacient podepíše. V případě, že u poskytovatele uvedeného ve větě první poskytuje zdravotní služby více lékařů, je pacient zaregistrován ke konkrétnímu lékaři.“

Máte právo na konzultaci s jiným lékařem.

§ 28 odst.3 písm.c): „Pacient má při poskytování zdravotních služeb dále právo vyžádat si konzultační služby od jiného poskytovatele, popřípadě zdravotnického pracovníka, než který mu poskytuje zdravotní služby; to neplatí, jde-li o poskytování neodkladné péče nebo o osoby ve výkonu vazby, trestu odnětí svobody nebo zabezpečovací detence.“

Máte právo znát dopředu cenu Vám poskytnutých zdravotních služeb, částečně hrazených a nehrazených z veřejného zdravotního pojištění.

§ 28 odst.3 písm.f): „Pacient má při poskytování zdravotních služeb dále právo být předem informován o ceně poskytovaných zdravotních služeb nehrazených nebo částečně hrazených z veřejného zdravotního pojištění a o způsobu jejich úhrady, pokud to jeho zdravotní stav umožňuje.“

Máte právo znát jméno lékařů a ošetřujícího personálu.

§ 28 odst.3 písm.g): „Pacient má při poskytování zdravotních služeb dále právo znát jméno, popř. jména a příjmení zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků přímo zúčastněných na poskytování zdravotních služeb a osob připravujících se u poskytovatele na výkon zdravotnického povolání, které jsou při poskytování zdravotních služeb přítomny, popřípadě provádějí činnosti, které jsou součástí výuky.“

Lékařská pohotovostní služba, zdravotnická záchranná služba

Lékařskou pohotovostní službou se rozumí ambulantní péče poskytovaná pacientům v případech náhlé změny zdravotního stavu nebo zhoršení průběhu onemocnění. V Jihočeském kraji je lékařská pohotovost zajištěna prostřednictvím nemocnic (v každém okresním městě, krajském městě a v Dačicích), poskytovatelů zdravotních služeb v místě obcí Bechyně, Milevsko, Soběslav, Trhové Sviny, Třeboň, Týn n/Vlt., Veselí n/Lužnicí, a prostřednictvím lékaře Zdravotnické záchranné služby v Blatné, pokud nemá výjezd.

Zdravotnickou záchrannou službou je poskytována zejm. přednemocniční neodkladná péče osobám se závažným postižením zdraví nebo v přímém ohrožení života. Dojezdová doba v závislosti na demografických, topografických a rizikových parametrech území má být z nejbližší výjezdové základny do místa události do 20 minut.

Souhlas s poskytnutím zdravotních služeb

Zdravotní služby se poskytují se souhlasem pacienta. Písemná forma se vyžaduje, pokud to stanoví právní předpis, např. při hospitalizaci. Svůj souhlas můžete odvolat. Odvolání souhlasu není možné, pokud již začalo provádění zdravotního výkonu, jehož přerušeni může způsobit vážné poškození zdraví nebo ohrožení života pacienta. Pokud pacientovi zdravotní stav nedovoluje vyjádřit souhlas (nesouhlas, odvolání souhlasu) požadovaným způsobem, zaznamená se do zdravotnické dokumentace nepochybný projev vůle pacienta. Jestliže pacient nemůže vůbec vyslovit souhlas s ohledem na jeho zdravotní stav, a nejde-li o zdravotní služby poskytované bez souhlasu, vyžaduje se souhlas osoby určené pacientem, není-li nebo není-li dosažitelná, tak manžela nebo registrované partnera, nejsou-li, tak svéprávné osoby blízké, pokud je známa.

§ 34 odst.1: „Souhlas s poskytnutím zdravotních služeb se pokládá za a) svobodný, je-li dán bez jakéhokoliv nátlaku, b) informovaný, je-li pacientovi před vyslovením souhlasu podána informace podle § 31 (tzn. srozumitelným způsobem v dostatečném rozsahu, možnost klást doplňující otázky, které jsou srozumitelně zodpovězeny, informace o příčině nemoci, účelu a přínosu poskytnuté zdravotní péče, popř. jiné možnosti léčby); souhlas se pokládá za informovaný také v případě, že se pacient podle § 32 dost. 1 podání informace vzdal. “

§ 34 odst.5: „ Písemný souhlas, písemné odvolání souhlasu, popřípadě záznam o odvolání tohoto souhlasu, pokud pacient souhlas odvolal bez písemného vyjádření, písemné prohlášení o nesouhlasu s poskytnutím zdravotních služeb, popřípadě záznam o tomto nesouhlasu, pokud pacient odmítá učinit písemné prohlášení, je součástí zdravotnické dokumentace vedené o pacientovi; podepíše je pacient a zdravotnický pracovník. Odmítá-li pacient záznam podle věty první podepsat, zdravotnický pracovník tuto skutečnost do záznamu doplní; záznam podepíše zdravotnický pracovník a svědek.“

§ 34 odst. 6: „Jestliže zdravotní stav pacienta nedovoluje vyjádření souhlasu, odvolání souhlasu nebo vyslovení nesouhlasu s poskytováním zdravotních služeb požadovaným způsobem,

zdravotnický pracovník zaznamená nepochybný projev vůle pacienta do zdravotnické dokumentace o něm vedené, uvede způsob, jakým pacient svou vůli projevil, a zdravotní důvody bránící pacientovi ve vyjádření požadovaným způsobem; záznam podepíše zdravotnický pracovník a svědek.“

§ 34 odst.7: „Jestliže pacient nemůže s ohledem na svůj zdravotní stav vyslovit souhlas s poskytováním zdravotních služeb, a nejde-li o zdravotní služby, které lze poskytnout bez souhlasu, vyžaduje se souhlas osoby určené pacientem podle § 33 odst.1, není-li takové osoby nebo není-li dosažitelná, manžela nebo registrovaného partnera, není-li takové osoby nebo není-li dosažitelná, vyžaduje se souhlas rodiče, není-li takové osoby nebo není-li dosažitelná, vyžaduje se souhlas jiné svéprávné osoby blízké, pokud je známa.“

Odmítnutí služby

Pokud pacient odmítá poskytnutí zdravotních služeb, a nejde-li o poskytování zdravotních služeb bez souhlasu, je mu opakovaně podána informace o jeho zdravotním stavu, ze které je zřejmé, že neposkytnutím zdravotních služeb může vážně poškodit jeho zdraví nebo ohrozit život. Odmítá-li pacient vyslovit souhlas i nadále, učiní toto písemně, jde o tzv. revers.

§ 34 odst.3: „Pacientovi, kterému byla podána informace o zdravotním stavu nebo se podání informace podle § 32 odst. 1 vzdal a který odmítá vyslovit souhlas s poskytnutím zdravotních služeb, nejde-li o případ, kdy lze zdravotní služby poskytnout bez souhlasu, je opakovaně podána informace o jeho zdravotním stavu v rozsahu a způsobem, ze kterého je zřejmé, že neposkytnutím zdravotních služeb může vážně poškodit jeho zdraví nebo ohrozit život. Jestliže pacient i nadále odmítá vyslovit souhlas, učiní o tom písemné prohlášení (revers).“

Vnitřní řád

Poskytovatel je povinen seznámit pacienta s jeho právy a povinnostmi při poskytování zdravotních služeb včetně vnitřního řádu, který nesmí zasahovat do práv pacientů více než je nezbytně nutné k zajištění řádného chodu zdravotnického zařízení.

§ 46 odst.1 písm.a): „Poskytovatel je povinen zajistit, aby byl pacient seznámen se svými právy a povinnostmi při poskytování zdravotních služeb a vnitřním řádem; vnitřní řád nesmí zasahovat do práv pacienta nad míru, která je nezbytně nutná zejména pro řádný chod zdravotnického zařízení a respektování práv ostatních pacientů.“

Soukromí

Máte právo na respektování soukromí při poskytování zdravotních služeb s ohledem na charakter poskytovaných zdravotních služeb; můžete odmítnout přítomnost osob připravujících se na výkon povolání zdravotnického pracovníka.

§ 28 odst.3 písm.h): „Pacient má při poskytování zdravotních služeb dále právo odmítnout přítomnost osob, které nejsou na poskytování zdravotních služeb přímo zúčastněny, a osob připravujících se na výkon povolání zdravotnického pracovníka.“

Ženy mají být oddělené od mužů v samostatných pokojích, a to s výjimkou poskytování akutní lůžkové péče intenzivní.

§ 47 odst.1 písm.a) bod 2: „Poskytovatel jednodenní nebo lůžkové péče je povinen zajistit hospitalizaci žen odděleně od mužů v samostatných pokojích, a to s výjimkou poskytování akutní lůžkové péče intenzivní.“

Nezletilý pacient

Nezletilý pacient do 15 let věku má být hospitalizován odděleně od dospělých pacientů, alespoň v samostatných pokojích.

§ 47 odst.1 písm.a) bod 1: „Poskytovatel jednodenní nebo lůžkové péče je povinen zajistit hospitalizaci nezletilých pacientů odděleně od dospělých pacientů, alespoň v samostatných pokojích, a to do dne, kdy dovrší 15 let věku.“

Poskytovatel zdravotních služeb je povinen umožnit přítomnost a v lůžkovém zdravotnickém zařízení pobyt zákonného zástupce nebo opatrovníka společně s hospitalizovaným nezletilým pacientem nebo pacientem s omezenou svéprávností (pokud to umožňuje vybavení zdravotnického zařízení, nebude tím narušeno poskytování zdravotních služeb anebo takový pobyt není na základě jiného právního předpisu vyloučen).

§ 28 odst.3 písm.e): „Pacient má při poskytování zdravotních služeb dále právo na

1. nepřetržitou přítomnost zákonného zástupce, popřípadě osoby určené zákonným zástupcem, pěstouna nebo jiné osoby, do jejíž péče byl pacient na základě rozhodnutí soudu nebo jiného orgánu svěřen, je-li nezletilou osobou,
 2. nepřetržitou přítomnost opatrovníka, popřípadě osoby určené opatrovníkem, je-li osobou, jejíž svéprávnost je omezena tak, že není způsobilá posoudit poskytnutí zdravotních služeb, popřípadě důsledky jejich poskytnutí,
 3. přítomnost osoby blízké nebo osoby určené pacientem,
- a to v souladu s jinými právními předpisy a vnitřním řádem, a nenaruší-li přítomnost těchto osob poskytnutí zdravotních služeb; to neplatí, jde-li o osoby ve výkonu vazby, trestu odnětí svobody nebo zabezpečovací detence; tím není dotčen § 47 odst. 1 písm.b (*pobyt určených osob v případě hospitalizovaného nezletilého pacienta*).“

§ 47 odst.1 písm.b): „Poskytovatel jednodenní nebo lůžkové péče je povinen umožnit pobyt zákonného zástupce nebo opatrovníka nebo osoby jimi pověřené společně s hospitalizovaným nezletilým pacientem nebo pacientem s omezenou svéprávností, pokud to umožňuje vybavení zdravotnického zařízení nebo nebude narušeno poskytování zdravotních služeb anebo takový pobyt není na základě jiného právního předpisu vyloučen.“

Zákonný zástupce pacienta musí být včas informován o propuštění z jednodenní nebo lůžkové péče.

§ 47 odst.1 písm. c): „Poskytovatel jednodenní nebo lůžkové péče je povinen včas informovat zákonného zástupce pacienta o propuštění z jednodenní nebo lůžkové péče.“

Informace o zdravotním stavu

Pacient je informován srozumitelně v dostatečném rozsahu o svém zdravotním stavu, o navržené léčbě, může lékaři klást doplňující otázky, které mu mají být srozumitelně zodpovězeny.

Informace obsahují jak příčinu a původ nemoci, jsou-li známy, účel, přínos, rizika navrhované léčby, jiné možnosti poskytnutí zdravotních služeb včetně přínosů a rizik, další potřebnou léčbu, omezení a doporučení ve způsobu života s ohledem na zdravotní stav, tak poučení o možnosti vzdát se podání takovýchto informací, popř. určit osobu, které lze tyto informace poskytnout či zakázat, o čemž se udělá záznam do zdravotnické dokumentace.

Informace o nepříznivé diagnóze či prognóze lze v nezbytně nutném rozsahu po nezbytně nutnou dobu zdržet, pokud by jím byla způsobena závažná újma na zdraví. To neplatí v případě, že je-li tato informace jediným způsobem jak mu umožnit podniknout preventivní opatření, léčbu, pokud by to představovalo riziko pro jeho okolí nebo pacient výslovně žádá o přesnou a pravdivou informaci.

Informaci lze zdržet i v případě, že by jejím poskytnutím mohlo dojít k týrání nezletilého nebo nesvéprávného pacienta.

§ 31: „(1) Poskytovatel je povinen

- a) zajistit, aby byl pacient srozumitelným způsobem v dostatečném rozsahu informován o svém zdravotním stavu a o navrženém individuálním léčebném postupu a všech jeho změnách (dále jen „informace o zdravotním stavu“),
- b) umožnit pacientovi nebo osobě určené pacientem klást doplňující otázky vztahující se k jeho zdravotnímu stavu a navrhovaným zdravotním službám, které musí být srozumitelně zodpovězeny.

(2) Informace o zdravotním stavu podle odstavce 1 obsahuje údaje o

- a) příčině a původu nemoci, jsou-li známy, jejím stadiu a předpokládaném vývoji
- b) účelu, povaze, předpokládaném přínosu, možných důsledcích a rizicích navrhovaných zdravotních služeb, včetně jednotlivých zdravotních výkonů,
- c) jiných možnostech poskytnutí zdravotních služeb, jejich vhodnosti, přínosech a rizicích pro pacienta,
- d) další potřebné léčbě,
- e) omezeních a doporučeních ve způsobu života s ohledem na zdravotní stav a
- f) možnosti

1. vzdát se podání informace o svém zdravotním stavu podle § 32 a

2. určit osoby podle § 32 a 33 nebo vyslovit zákaz o podávání informací o zdravotním stavu podle § 33.

Informace o zdravotním stavu je pacientovi sdělena při přijetí do péče a dále vždy, je-li to s ohledem na poskytované zdravotní služby nebo zdravotní stav pacienta účelné.

(3) Informaci o zdravotním stavu podává ošetřující zdravotnický pracovník způsobilý k poskytování zdravotních služeb, kterých se podání informace týká; ošetřující zdravotnický pracovník provede do zdravotnické dokumentace záznam o tom, že byla informace podána.

(4) Informace o zdravotním stavu se nepodá pacientovi, který v důsledku svého zdravotního stavu není schopen poskytované informace vůbec vnímat.

(5) Jde-li o nezletilého pacienta nebo pacienta s omezenou svéprávností, právo na informace o zdravotním stavu a právo klást otázky náleží zákonnému zástupci pacienta nebo opatrovníkovi a pacientovi, je-li k takovému úkonu přiměřeně rozumově a volně vyspělý.

(6) Jestliže zdravotní stav nebo povaha onemocnění pacienta vyžadují, je poskytovatel oprávněn sdělit osobám, které budou o pacienta osobně pečovat, informace, které jsou nezbytné k zajištění této péče nebo pro ochranu jejich zdraví.

§ 32: „ (1) Pacient se může vzdát podání informace o svém zdravotním stavu, popřípadě určit, které osobě má být podána. Záznam o vzdání se podání informace o zdravotním stavu a určení osoby, které má být informace o zdravotním stavu podána, je součástí zdravotnické dokumentace vedené o pacientovi; záznam podepíše pacient a zdravotnický pracovník. K vzdání se podání informace o zdravotním stavu se nepřihlíží, jde-li o informaci, že pacient trpí infekční nemocí nebo jinou nemocí, v souvislosti s níž může ohrozit zdraví nebo život jiných osob.

(2) Informace o nepříznivé diagnóze nebo prognóze zdravotního stavu pacienta může být v nezbytně nutném rozsahu a po dobu nezbytně nutnou zadržena, lze-li důvodně předpokládat, že by její podání mohlo pacientovi způsobit závažnou újmu na zdraví. Podle věty první nelze postupovat v případě, kdy

a) informace o určité nemoci nebo predispozici k ní je jediným způsobem, jak pacientovi umožnit podniknout preventivní opatření nebo podstoupit včasnou léčbu,

b) zdravotní stav pacienta představuje riziko pro jeho okolí,

c) pacient žádá výslovně o přesnou a pravdivou informaci, aby si mohl zajistit osobní záležitosti.

(3) Poskytovatel může v nezbytném rozsahu zadržet informaci o zdravotním stavu nezletilého pacienta jeho zákonnému zástupci, pěstounovi nebo jiné pečující osobě v případě podezření, že se tato osoba podílí na zneužívání nebo týrání nebo ohrožování zdravého vývoje tohoto nezletilého pacienta, lze-li předpokládat, že poskytnutím této informace by mohlo dojít k ohrožení pacienta. Obdobně se postupuje, jde-li o pacienta s omezenou svéprávností.“

Informace ze zdravotnické dokumentace

Máte právo (nebo Váš zákonný zástupce, opatrovník, pěstoun, pečující osoba nebo osoby Vámi určené) nahlížet do zdravotnické dokumentace, pořizovat si její kopie nebo výpisy. Toto právo mají také osoby blízké zemřelému pacientovi.

§ 65 odst.1: „Do zdravotnické dokumentace vedené o pacientovi mohou v přítomnosti zaměstnance pověřeného poskytovatelem nahlížet, pořizovat si její výpisy nebo kopie

a) pacient nebo zákonný zástupce pacienta; do záznamů autorizovaných psychologických metod a popisu léčby psychoterapeutickými prostředky může pacient nebo zákonný zástupce pacienta nahlížet nebo si pořizovat výpisy nebo kopie pouze v rozsahu záznamu popisu příznaků onemocnění, diagnózy, popisu terapeutického přístupu a interpretace výsledků testů,

b) osoby určené pacientem nebo zákonným zástupcem pacienta nebo opatrovníkem, pěstoun nebo jiná pečující osoba; v případě záznamů autorizovaných psychologických metod

a popisu léčby psychoterapeutickými prostředky se postupuje podle písmene a),

c) osoby blízké zemřelému pacientovi v rozsahu stanoveném v § 33 odst. 4;

postupy podle písmene a), b) nebo c) nesmí narušit poskytování zdravotních služeb.“

Pokud je zdravotnická dokumentace vedena jen v elektronické podobě, může být k nahlížení umožněn dálkový přístup nebo kopie na technickém nosiči dat.

§ 66 odst. 4: „V případě, že je zdravotnická dokumentace vedena pouze v elektronické podobě, má pacient nebo jiná osoba oprávněná podle § 65 právo nahlížet dálkovým přístupem nebo

na pořízení její kopie na technickém nosiči dat, který si určí, nebrání-li tomu technické možnosti poskytovatele; to neplatí, požaduje-li listinnou podobu.“

Ceník nákladů na pořízení kopií nebo výpisů ze zdravotnické dokumentace musí být veřejně přístupný a cena nesmí překročit náklady na pořízení. To neplatí pro případy, kdy si pacient sám na své náklady pořizuje kopie, např. fotoaparátem.

§ 66 odst.3: „Poskytovatel, který na základě žádosti osoby uvedené v § 65 odst. 1 pořídil výpis nebo kopii zdravotnické dokumentace, může požadovat

- a) úhradu ve výši, která nesmí přesáhnout náklady spojené s pořízením výpisu nebo náklady vynaložené na pořízení kopie zdravotnické dokumentace; ceník za pořízení výpisu nebo kopie zdravotnické dokumentace musí být umístěn na místě veřejně přístupném pacientům,
- b) za jejich odeslán úhradu ve výši, která nesmí přesáhnout náklady spojené s jejich odesláním,

nestanoví-li jiný právní předpis jinak nebo není-li hrazeno pořízení výpisu nebo kopie z veřejného zdravotního pojištění.“

Dříve vyslovené přání

Máte možnost předem vyslovit přání ohledně poskytování nebo odmítnutí zdravotní péče v budoucnosti pro situaci, že Váš zdravotní stav bude takový, že Vám neumožní se vyjádřit. Toto prohlášení musí mít písemnou podobu s Vaším úředně ověřeným podpisem a musí obsahovat písemné poučení o důsledcích svého rozhodnutí od praktického lékaře nebo jiného ošetřujícího lékaře.

Dříve vyslovené přání se nerespektuje, pokud jeho výsledkem je aktivní způsobení smrti, jeho splnění by mohlo ohrozit ostatní osoby. Dále pokud nebylo k dispozici v době započetí zdravotní výkonů, jejichž přerušení by vedlo k aktivnímu způsobení smrti.

Nezletilý pacient a pacient s omezenou svéprávností nemůže sepsat „dříve vyslovené přání“.

§ 36: „ (1) Pacient může pro případ, kdy by se dostal do takového zdravotního stavu, ve kterém nebude schopen vyslovit souhlas nebo nesouhlas s poskytnutím zdravotních služeb a způsobem jejich poskytnutí, tento souhlas nebo nesouhlas předem vyslovit (dále jen „dříve vyslovené přání“).

(2) Poskytovatel bude brát zřetel na dříve vyslovené přání pacienta, má-li ho k dispozici, a to za podmínky, že v době poskytování zdravotních služeb nastala předvídatelná situace, k níž se dříve vyslovené přání vztahuje, a pacient je v takovém zdravotním stavu, kdy není schopen vyslovit nový souhlas nebo nesouhlas. Bude respektováno jen takové dříve vyslovené přání, které bylo učiněno na základě písemného poučení pacienta o důsledcích jeho rozhodnutí, a to lékařem v oboru všeobecné praktické lékařství, u něhož je pacient registrován nebo jiný ošetřujícím lékařem v oboru zdravotní péče, s níž dříve vyslovené přání souvisí.

(3) Dříve vyslovené přání musí mít písemnou formu a musí být opatřeno úředně ověřeným podpisem pacienta. Součástí dříve vysloveného přání je písemné poučení podle odstavce 2.

(4) Pacient může učinit dříve vyslovené přání též při přijetí do péče poskytovatelem nebo kdykoliv v průběhu hospitalizace, a to pro poskytování zdravotních služeb zajišťovaných tímto poskytovatelem. Takto vyslovené přání se zaznamená do zdravotnické dokumentace vedené o pacientovi; záznam podepíše pacient, zdravotnický pracovník a svědek; v tomto případě se nepostupuje podle odstavce 3.

(5) Dříve vyslovené přání

- a) není třeba respektovat, pokud od doby jeho vyslovení došlo v poskytování zdravotních služeb, k nimž se toto přání vztahuje, k takovému vývoji, že lze důvodně předpokládat, že by pacient vyslovil souhlas s jejich poskytnutím; rozhodnutí o nerespektování dříve vysloveného přání pacienta
 - a důvody, které k němu vedly, se zaznamenají do zdravotnické dokumentace vedené o pacientovi,
 - b) nelze respektovat, pokud nabádá k takovým postupům, jejichž výsledkem je aktivní způsobení smrti,
 - c) nelze respektovat, pokud by jeho splnění mohlo ohrozit jiné soby,
 - d) nelze respektovat, pokud byly v době, kdy poskytovatel neměl k dispozici dříve vyslovené přání, započaty takové zdravotní výkony, jejichž přerušení by vedlo k aktivnímu způsobení smrti.
- (6) Dříve vyslovené přání nelze uplatnit, jde-li o nezletilé pacienty nebo pacienty s omezenou svéprávností.“

Péče duchovního

Máte právo přijímat ve zdravotnickém zařízení lůžkové nebo jednodenní péče duchovní péči a podporu od registrovaných duchovních církví a náboženských společností, pokud je to v souladu s vnitřním řádem zařízení, návštěva neporušuje práva ostatních pacientů, a s ohledem na Váš zdravotní stav.

Návštěvu duchovního nelze pacientovi odepřít v případech ohrožení jeho života nebo vážného poškození zdraví, pokud není předpisem stanoveno jinak.

§ 28 odst.3 písm.j): „Pacient má při poskytování zdravotních služeb dále právo přijímat ve zdravotnickém zařízení lůžkové nebo jednodenní péče duchovní péči a duchovní podporu od duchovních církví a náboženských společností registrovaných v České republice nebo od osob pověřených výkonem duchovenské činnosti (dále jen „duchovní“) v souladu s vnitřním řádem a způsobem, který neporušuje práva ostatních pacientů, a s ohledem na svůj zdravotní stav, nestanoví-li jiný právní předpis jinak; návštěvu duchovního nelze pacientovi odepřít v případech ohrožení jeho života nebo vážného poškození zdraví, nestanoví-li jiný první předpis jinak.“

Výdej léků

Lékařský předpis (recept) Vám vystavuje lékař, který je ve smluvním vztahu s Vaší zdravotní pojišťovnou. To neplatí pro případy neodkladné zdravotní péče, kdy recept může vystavit jakýkoli lékař, nebo pokud recept vystavuje lékař sám sobě a rodinným příslušníkům.

§ 17 odst.7 písm.a) zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění:
„ Příslušná zdravotní pojišťovna uhradí vždy na základě:

a) lékařského předpisu vystaveného smluvním poskytovatelem, lékařem poskytujícím neodkladnou péči pojištěnci, smluvním lékařem poskytujícím hrazené služby v zařízení sociální péče a smluvním lékařem poskytujícím hrazené služby sobě, manželovi, svým rodičům, prarodičům, dětem, vnukům a sourozencům, jestliže jeho odbornost zaručuje Česká lékařská komora nebo Česká stomatologická komora a jestliže k tomu takový lékař uzavře zvláštní smlouvu se zdravotní pojišťovnou

1. poskytovatelům lékárenské péče léčivé přípravky a zdravotnické prostředky, a to i tehdy, neměli s poskytovatelem lékárenské péče dosud uzavřenou smlouvu podle odstavce 1,
2. poskytovatelům lékárenské péče a jiným smluvním subjektům brýle a pomůcky oční optiky, vlasové náhrady, ortopedicko protetické pomůcky sériově a individuálně vyráběné, pomůcky pro zdravotně postižené včetně vozíků a zvedáků pro imobilní osoby a dále pomůcky pro sluchově postižené, nevidomé a slabozraké,

3. poskytovatelům lékařské péče a jiným subjektům přístroje používané k terapii.“

Máte právo na výdej předepsaných léků (platnost receptu je 24 hodin v případě receptu z pohotovostní služby, pět dnů u předpisu na antibiotika a chemoterapeutika, tři dny u opiátů, ostatní recepty platí zpravidla 14 dnů, recept na opakovaný výdej léků je možné předepsat na 6 - 12 měsíců).

§ 14 vyhl.č. 54/2008 Sb. o způsobu předepisování léčivých přípravků, údajích uváděných na lékařském předpisu a o pravidlech používání lékařských předpisů:

„ (1) Recept s předepsanými

a) antibiotiky a antimikrobiálními chemoterapeutiky platí nejdéle 5 kalendářních dnů počínaje dnem jeho vystavení, pokud nejde o léčivé přípravky pro místní použití,

b) ostatními léčivými přípravky platí 14 kalendářních dnů počínaje dnem jeho vystavení, neurčí-li lékař jinak, nejdéle však 1 rok.

(2) Recept s předepsanými léčivými přípravky, jejichž výdej se má opakovat, platí 6 měsíců, nestanoví-li předepisující lékař jinak, počínaje dnem jeho vystavení, nejdéle však 1 rok.

(3) Recept vystavený lékařskou pohotovostní službou nebo pohotovostní službou v oboru zubního lékařství, nebo je-li na receptu uvedeno "Akutní péče" nebo "Neodkladná péče" podle § 6 odst. 1 písm. d) bodu 6, platí nejdéle do konce prvního kalendářního dne následujícího po dni jeho vystavení.

(4) Žádanka na léčivé přípravky obsahující omamné látky nebo psychotropní látky platí nejdéle 14 kalendářních dnů počínaje dnem jejího vystavení.“

Dále máte právo na prodloužení platnosti receptu vystavujícím lékařem, jestliže lékárna potřebuje pro Vás předepsaný lék zvlášť objednat.

Máte také právo na poskytnutí jiného léčivého přípravku s odpovídající účinností, který je hrazený stejným způsobem, nemá-li lékárna předepsané léčivo na skladě a není-li možné jej v předepsané době obstarat.

Máte právo na vydání léků na tři dny po propuštění z nemocnice.

§ 26 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění:

„(1) Hrazenými službami je i vybavení pojištěnce léčivými přípravky, potravinami pro zvláštní lékařské účely a zdravotnickými prostředky po ukončení hospitalizace na 3 dny nebo v odůvodněných případech i na další, nezbytně nutnou dobu.

(2) Pokud je pojištěnec propuštěn do domácího ošetření na propustku, není poskytovatel po dobu trvání propustky oprávněn účtovat zdravotní pojišťovně náklady za lůžkovou péči, s výjimkou léčivých přípravků a zdravotnických prostředků, kterými pojištěnce na dobu trvání propustky vybaví.“

Úplný výpis z účtu

Máte právo na bezplatný přehled vykázané péče, kterou proplatila zdravotní pojišťovna lékařům či zdravotnickému zařízení, jednou za rok. Žádáte o něj na pobočce, lze poskytnout i elektronický výpis.

§ 43 odst.2 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění: „Zdravotní pojišťovna vede osobní účet pojištěnce jako přehled výdajů na hrazené služby poskytnuté tomuto pojištěnci a zaplacených regulačních poplatků podle § 16a a doplatků za částečně hrazené léčivé přípravky

a potraviny pro zvláštní lékařské účely, které se započítávají do limitu podle § 16b odst. 1. Na vyžádání pojištěnce je zdravotní pojišťovna povinna písemně bezplatně a bez zbytečného odkladu poskytnout jedenkrát ročně formou výpisu z osobního účtu údaje o hrazených službách uhrazených za tohoto pojištěnce v období posledních 12 měsíců včetně zaplacených regulačních poplatků podle § 16a a doplatků za částečně hrazené léčivé přípravky a potraviny pro zvláštní lékařské účely za toto období, popřípadě tyto údaje za počet měsíců, po které byl pojištěnec v průběhu posledních 12 měsíců u této zdravotní pojišťovny pojištěn. Zdravotní pojišťovna je povinna na vyžádání pojištěnce zajistit dálkový přístup k jeho osobnímu účtu. Dá-li k tomu pojištěnec, jeho zákonný zástupce, opatrovník nebo poručník písemný souhlas, může být tento osobní účet zpřístupněn i ošetřujícímu lékaři pojištěnce.“

Prevence

V rámci zdravotních služeb (které jsou placené ze zdravotního pojištění a vyjmenované v prováděcích předpisech) máte právo na preventivní prohlídky (praktický lékař, zubní lékař, gynekolog a jiný specialista v případě dalšího onemocnění - např. oční, diabetes apod.), poradenství, konzultace a další služby při včasné rozpoznávání onemocnění, podpory zdraví a využívání léčebných přípravků a léčebných postupů.

§ 29 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění:

„(1) Hrazenými službami jsou také preventivní prohlídky, které se provádějí

a) v prvním roce života devětkrát do roka, z toho minimálně šestkrát v prvním půlroce života a z toho minimálně třikrát v prvních třech měsících života, pokud jim není poskytována dispenzární péče,

b) v 18 měsících věku,

c) ve třech letech a dále vždy jedenkrát za dva roky, nejdříve však 18 měsíců po provedení poslední preventivní prohlídky.

(2) V oboru zubní lékařství se provádí preventivní prohlídka:

a) u dětí a dorostu ve věku do 18 let dvakrát ročně,

b) u těhotných žen dvakrát v průběhu těhotenství,

c) u dospělých jedenkrát ročně.

(3) V oboru gynekologie a porodnictví se provádí preventivní prohlídka při ukončení povinné školní docházky a dále počínaje patnáctým rokem věku jedenkrát ročně.“

Hrazená péče zdravotní pojišťovnou se týká i očkování a diagnostiky infekčních nemocí (HIV, žloutenka apod.).

§ 30 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění:

„(1) Hrazenými službami jsou vyšetření a prohlídky prováděné v rámci opatření proti infekčním onemocněním. Prohlídky pojištěnců vykonávajících činnosti epidemiologicky závažné prováděné v souvislosti s vydáváním zdravotního průkazu se do hrazených služeb nezahrnují.“

Utajený porod

Žena s trvalým pobytem na území České republiky má právo na utajení své osoby v souvislosti s porodem. Žena předloží příslušnému poskytovateli písemnou žádost a prohlášení ženy, že nehodlá o dítě pečovat. Žena vystupuje pod náhradním rodným číslem a náhradním jménem, dokumentace je zapečetěna. To neplatí, jde-li o ženu, jejímuž manželů svědčí domněnka otcovství.

§ 37: „ (1) Žena s trvalým pobytem na území České republiky, nejedná-li se o ženu, jejímuž manželů svědčí domněnka otcovství, má právo na utajení své osoby v souvislosti s porodem.

(2) Žena uvedená v odstavci 1, jestliže hodlá v souvislosti s porodem utajit svou totožnost, předloží poskytovateli poskytujícímu příslušné zdravotní služby písemnou žádost o utajení své totožnosti při porodu (dále jen „utajený porod“); součástí žádosti je prohlášení ženy, že nehodlá o dítě pečovat.

(3) Provedením utajeného porodu se rozumí takové postupy při poskytování zdravotních služeb ženě uvedené v odstavci 1 v souvislosti s těhotenstvím a porodem, které zachovají její anonymitu, s výjimkou postupů, které jsou potřebné k zajištění úhrady zdravotních služeb z veřejného zdravotního pojištění a zajištění informací pro Národní zdravotnický informační systém.“

Umírající

Nikdo nemá být úmyslně zbaven života: je to dáno lidskou důstojností ve všech obdobích života. Proto i umírající má právo na důstojné umírání, nejlépe za podpory přátel a rodiny.

Umírající má vždy právo na sebeurčení, právo na úlevu od utrpení; neměl by umírat nesnesitelným způsobem, o samotě nebo v zanedbání, za nedostatku financí na základní péči nebo nedostatku podpůrných služeb.

Nikomu by neměl být prodlužován život proti jeho vůli a naopak zkrácen život nepodáním života udržujících léků z ekonomických důvodů.